

SUNDHEDSSTYRELSEN

Tilbud om undersøgelse for kræft i tyk- og endetarm

Tilbud om undersøgelse

Hvert år rammes ca. 5.000 danskere af kræft i tyk- og endetarm, heraf er de fleste over 50 år. Du er mellem 50 og 74 år og kan derfor bliver undersøgt for tegn på kræft i tyk- og endetarm.

I denne pjece kan du læse mere om tyk- og endetarmskræft, og få et bedre grundlag for at træffe din beslutning om at tage imod tilbuddet eller ej. Du kan nedsætte din risiko for at dø af tyk- og endetarmskræft ved at deltage i undersøgelsesprogrammet, men der kan være skadevirkninger ved at blive undersøgt.

Sundhedsstyrelsen anbefaler undersøgelsesprogrammet ud fra en samlet vurdering af gavnlige og skadelige virkninger, men det er vigtigt, at du træffer dit eget valg.

Hvis du ikke ønsker at modtage tilbud om undersøgelse for tyk- og endetarmskræft kan du framelde dig på:

www.sundhed.dk/info

Fortryder du, kan du til enhver tid tilmelde dig igen. Hvis du framelder dig, påvirker det ikke dine muligheder for senere undersøgelse og behandling.

Hvis du allerede er i et behandlings- eller kontrolforløb for sygdom i tyk- og endetarm, skal du tale med din læge, om der er behov for, at du indgår i undersøgelsesprogrammet.

Hvad er min risiko?

50
-årige

18 ud af 10.000 50-årige vil dø af tyk- og endetarmskræft, før de fylder 60 år.

4 af de 18 undgår at dø af tyk- og endetarmskræft, hvis de deltager i undersøgelsesprogrammet i 10 år.

60
-årige

55 ud af 10.000 60-årige vil dø af tyk- og endetarmskræft, før de fylder 70 år.

12 af de 55 undgår at dø af tyk- og endetarmskræft, hvis de deltager i undersøgelsesprogrammet i 10 år.

70
-årige

50 ud af 10.000 70-årige vil dø af tyk- og endetarmskræft, før de fylder 75 år.

11 af de 50 undgår at dø af tyk- og endetarmskræft, hvis de deltager i undersøgelsesprogrammet i 5 år.

DIN RISIKO FOR AT FÅ TYK- OG ENDETARMSKRÆFT ER STØRRE:

- jo ældre du er
- hvis du har tyk- og endetarmskræft i familien
- hvis du spiser fiberfattig kost med meget rødt kød
- hvis du er overvægtig
- hvis du ryger eller har et stort alkoholforbrug

MULIG GAVN VED AT BLIVE UNDERSØGT

Lavere dødelighed af tyk- og endetarmskræft: Opdages kræft i tidlige stadier, er der bedre behandlingsmuligheder. Ved at deltage i undersøgelsesprogrammet kan du nedsætte din risiko for at dø af tyk- og endetarmskræft.

Skånsom behandling: Hvis kræften opdages tidligt, er der bedre mulighed for, at du kan behandles med skånsomme kirurgiske teknikker og du har mindre risiko for at skulle have medicinsk behandling for kræftsygdommen.

MULIGE SKADEVIRKNINGER VED AT BLIVE UNDERSØGT

Bekymring og falsk alarm: Selvom afføringsprøven viser tegn på blod, er det ikke sikkert, at du har kræft eller anden sygdom i tyk- og endetarm. Årsagen kan f.eks. være blødning fra en rift eller hæmoride. Derudover kan tiden, mens man venter på svar, give frygt og uro.

Falsk tryghed: Selvom afføringsprøven ikke viser tegn på blod, kan du alligevel godt have eller få kræft i tyk- og endetarm.

Ubehag: Ikke alle bryder sig om at skulle tage en prøve fra deres egen afføring. De fleste har gener ved udrensning og kikkertundersøgelse, men det er forskelligt, hvor stort ubehaget er.

Overbehandling: Undersøgelserne kan påvise kræft, der i nogle tilfælde ellers ikke ville have vist sig i din livstid. Undersøgelserne kan også påvise polypper, der ikke vil udvikle sig til kræft. Ved deltagelse i undersøgelserne risikerer du dermed at få unødvendig behandling, som i sjældne tilfælde kan give skadevirkninger.

Sådan foregår undersøgelsen

UNDERSØGELSE AF DIN AFFØRING

Undersøgelsen for tegn på tyk- og endetarmskræft består i, at du indsender en afføringsprøve som undersøges for tegn på usynligt blod. Hvis der ikke findes tegn på blod i din afføringsprøve, vil du modtage et tilbud om at få taget en prøve igen om 2 år*.

KIKKERTUNDERSØGELSE

Viser din prøve, at der er tegn på blod i afføringen, bliver du tilbudt en kikkertundersøgelse af tyk- og endetarm**. Kikkertundersøgelsen kan vise, om du har kræft eller polypper (udvækster på tarmen), der kan udvikle sig til kræft. Før kikkertundersøgelsen skal man udrense tarmen med afføringsmiddel. Hvis du siger nej til kikkertundersøgelsen, vil du stadig få tilbudt undersøgelse af en afføringsprøve efter ca. 2 år.

*Indtil 2018 kan der dog gå op til 4 år før du får et nyt tilbud. **Den region, du bor i, skal sikre at du får tilbudt en undersøgelse, der ligger senest 14 dage efter undersøgelse af afføringsprøven.

Fakta om undersøgelsesprogrammet

Hvis 10.000 personer deltager i én runde af undersøgelsesprogrammet vil:

9323 få besked om, at der **ikke er tegn på blod i afføringsprøven**, **16** af disse vil alligevel senere få påvist tyk- og endetarmskræft

677 få besked om, at der er **tegn på blod i afføringsprøven** og derfor blive tilbudt en kikkertundersøgelse

37 få påvist **kræft** i tyk- og endetarmen ved kikkertundersøgelsen

179 få påvist **polypper** med moderat eller høj risiko for at udvikle sig til kræft

380 få at vide at de **ikke har kræft eller risikopolypper**, selvom der var tegn på blod i afføringsprøven

1 få en **alvorlig komplikation**, som f.eks. hul på tarmen, blødning eller blodansamling i tarmvæggen. Der er ekstremt lille risiko for, at man kan dø af komplikationer til kikkertundersøgelsen

Hvad viser kikkertundersøgelsen?

Hvis din prøve viser, at der er tegn på blod i afføringen, bliver du tilbudt en kikkertundersøgelse af hele tyk- og endetarmen.

DER ER TRE MULIGE SVAR PÅ KIKKERTUNDERSØGELSEN:

- 1 Du har hverken kræft eller polypper:** Enten blev din tyk- og endetarm fundet helt normal, eller også fandt man en anden, ufarlig årsag til blødning, f.eks. en hæmoride. Din risiko for at udvikle tyk- og endetarmskræft vil være meget lille. Derfor vil der gå 8 år, før du igen tilbydes undersøgelse af en afføringsprøve, hvis du til den tid er under 75 år.
- 2 Du har polypper:** Hvis der findes polypper i din tyk- og endetarm, vil man tilbyde at fjerne dem ved kikkertundersøgelsen. Polypperne vil blive undersøgt for celleforandringer, og du vil blive tilbudt kontrol afhængig af undersøgelsesresultatet.
- 3 Du har kræft:** Hvis der findes kræft i tyk- og endetarm, vil du blive tilbudt at komme i et hurtigt og tilrettelagt udrednings- og behandlingsforløb ("kræftpakke").

SYMPTOMER PÅ TYK- OG ENDETARMSKRÆFT:

- Ændret afføringsmønster
- Tarmen tømmer sig ikke ordentligt
- Uforklaret træthed
- Mavesmerter
- Blod eller slim i afføringen
- Vægttab uden grund

HVOR KAN JEG FÅ HJÆLP?

DIN REGION

Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen så kontakt den region, du bor i. Hvem du skal kontakte, kan du se i det brev, du har modtaget.

DIN LÆGE

Hvis du har symptomer på tyk- og endetarmskræft, bør du altid kontakte din praktiserende læge for at få det undersøgt nærmere. Dette gælder også, hvis du deltager i undersøgelsesprogrammet.

SST.DK

Hvis du vil vide mere om kræft i tyk- og endetarm og om gavnlige og skadelige virkninger ved at deltage i undersøgelsesprogrammet, kan du læse mere på sst.dk/tarmkraeft

Ca. **5.000** danskere rammes hvert år af tyk- og endetarmskræft. De fleste er over 50 år.

Knap **2.000** dør hvert år af tyk- og endetarmskræft.